

УДК 336.76

ANALYSIS AND CHARACTERISTICS OF THE INTERNAL FINANCIAL MARKET OF UKRAINE**АНАЛІЗ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ВНУТРІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ****Gataullina E.I. / Гатаулліна Е.І.**ORCID: [0000-0003-0082-4627](https://orcid.org/0000-0003-0082-4627)

c.e.s.,as.prof./ канд.екон.наук

*Vinnitsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics,
Vinnitsia, Soborna 87, 21050**Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного
університету, м.Вінниця, вул. Соборна 87, 21050.*

Анотація: Внутрішній і зовнішній фінансові ринки, які входять до складу світового фінансового ринку, забезпечують вільне пересування капіталів у світовому масштабі, виступають важливим чинником функціонування всієї світової економіки.

Важливу роль у функціонуванні внутрішнього фінансового ринку відіграють фінансово-кредитні установи, які забезпечують рух фінансових ресурсів всередині держави. До таких фінансових установ можна віднести впершу чергу банки та небанківські фінансово-кредитні установи. У процесі дослідження було визначено, що саме банки, як учасники, відіграють домінуючу роль на внутрішньому фінансовому ринку. Незважаючи на зменшення їх кількості за останні роки саме банківські активи мають тенденцію до зростання.

Ключові слова: фінансовий ринок, банки, небанківські фінансово-кредитні установи.

Вступ.

На даний момент під час високого розвитку світового ринку до якого в свою чергу як складові належать внутрішній та зовнішній фінансовий ринки, зростає всесвітня пропозиція капіталу і забезпечується розвиток внутрішнього та зовнішнього ринків, що збільшує можливості перерозподілу грошових ресурсів, а також створює певні фінансові інструменти й поліпшує якість фінансових послуг на світовому ринку. З огляду на незначний період функціонування фінансовий ринок України порівняно з ринками економічно розвинутих країн має певні недоліки, які слід усунути, але для цього необхідно ретельно дослідити тенденції, що склалися в межах внутрішнього фінансового ринку[4].

Основний текст.

Внутрішній та зовнішній фінансовий ринок є одним із визначальних сегментів загального світового та міжнародного ринку.

Історично фінансовий ринок виник з метою переміщення фінансових ресурсів від тих суб'єктів, які володіють вільними грошовими коштами, до тих, які мають потребу в фінансових коштах

Загалом роль фінансового ринку полягає в тому, що за допомогою акумуляції та перерозподілу тимчасово вільних фінансових ресурсів між населенням (домогосподарствами), суб'єктами господарювання та державою через систему фінансових інститутів на основі взаємодії попиту та пропозиції, частина вартості сукупного суспільного продукту, яка не використовується на

споживання, трансформується в інвестиційний капітал і спрямовується на розширення і модернізацію діючого капіталу і забезпечує розширене відтворення і економічний ріст. Розвинутий, ефективно працюючий фінансовий ринок стимулює зростання обсягів виробництва товарів та послуг, накопичення фінансових ресурсів і сприяє розвитку позитивних соціальних змін у суспільстві. Призначення фінансових ринків – ефективний розподіл нагромаджень між кінцевими споживачами і встановлення пропорцій суспільного відтворення[1].

Одними із головних суб'єктів фінансового ринку являються фінансові інститути. Вони представлені на ринку всією різноманітністю фінансових посередників – комерційними банками, кредитними спілками, фінансовими компаніями, пенсійними фондами, інвестиційними та страховими компаніями, інститутами фондового ринку тощо. Саме вони акумулюють фінансові ресурси інших суб'єктів ринку і трансформують їх у інвестиції.

Щоб зрозуміти функціонування внутрішнього фінансового ринку України, проаналізуємо кількість деяких фінансових установ (рис.1), а також капітал цих установ завдяки яким забезпечується функціонування фінансового ринку між учасниками цього ринку.

Рисунок 1 - Кількість фінансових установ за 2019 – 2021р.р.

Джерело: складено автором на основі [3]

Кількості діючих на території України фінансових установ за 2019 – 2021 роки, які є невід'ємними учасниками внутрішнього фінансового ринку. Аналізуючи рисунок 1, видно, що на фінансовому ринку країни найбільшу частку всіх установ займають саме фінансові компанії. Протягом 2019 – 2021 років фінансові компанії серед усіх фінансових установ України займали одне із провідних місць поміж усіх фінансових установ, які здійснювали фінансові операції на фінансовому ринку країни, а саме: 2019 спостерігається найбільша тенденція приросту фінансових компаній – 986 компаній, 2020 року кількість фінансових компаній, які функціонували було найменше за ці 3 роки, а

точніше – 960 компаній. Найменшу частку серед усіх фінансових установ на фінансовому ринку займають банки, адже серед усіх діючих фінансових установ на внутрішньому ринку України їх найменше, а саме: 2019 року – 75, 2020 – 73, а 2021 банків було 72. Якщо проаналізувати кількість фінансових установ України за 2019 – 2021 роки, можна виявити, що з кожним роком як банківські так і небанківські установи, зменшують свою кількість. Це зумовлено певними економічними чинниками країни, а саме однією із причин зменшення фінансових установ є програма реформ оздоровлення банківської системи, запропонована Національним банком України, яка призвела до суттєвого зменшення кількості банків та небанківських фінансово-кредитних установ.

Для того, щоб розкрити більш детально особливості функціонування внутрішнього фінансового ринку України, розглянемо кількість активів фінансових установ (таблиця 1) протягом 2019 – 2021 років.

Таблиця 1 - Кількість активів фінансових установ за 2019 – 2021 р.р.

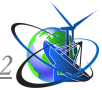
Кількість активів фінансових установ (млн. грн.)			
	2019	2020	2021
Страховики	63 866	64 920	64 939
Кредитні спілки	2 510	2 317	2 388
Фінансові компанії	162 197	186 501	178 890
Ломбарди	4 265	3 867	4 099
Банки	1 493 298	1 822 814	1 886 637

Джерело: складено автором на основі [3]

Аналізуючи дану таблицю можна сказати, що найбільший приріст активів припадає на банківські установи, які безпосередньо є основними учасниками внутрішнього фінансового ринку України. Найбільше активів банки набули в 2021 році, а саме: 1 886 637 млн. грн., найменший приріст активів спостерігається 2019 року – 1 493 298 млн. грн. Найнижчу кількість активів мали кредитні спілки, в 2020 році цей показник був найнижчий – 2 317 млн. грн. Кількість активів фінансових установ внутрішнього фінансового ринку України, кожного року була різною, в певні роки число активів різко зростало, в деякі роки стабільно кількість активів зменшувалась. Зростання отриманих активів зумовлено тим, що рівень довіри до фінансової системи України зростає з кожним роком, це пов'язано із оздоровленням фінансової системи.

Заклучення та висновки.

Проаналізувавши детально внутрішній фінансовий ринок України за 2019, 2020 та 2021 роки, спостерігається скорочення фінансових установ країни, найбільшу частку фінансових установ на фінансовому ринку займають фінансові компанії, найменшу частину внутрішнього ринку займають банківські установи. В свою чергу найбільший приріст активів спостерігається саме в банківських установах, тому, що після очищення банківської системи довіра до банківських установ значно зросла. Внутрішній фінансовий ринок

характеризується високим ступенем мобілізації ресурсів та забезпечує швидкий доступ до них для суб'єктів господарювання, тому займає важливу роль у розвитку економічно-соціальних процесів в країні. Ключовим суб'єктом на внутрішньому фінансовому ринку України є комерційні банки, вони є потужним центром концентрації та координації фінансових ресурсів.

Література

1. Арутюнян С. С., Добриніна Л.В. Фінансовий ринок: Навч. посібник за заг.ред.– К : Гуляєва В.М., 2018 – 484 с.
2. Нездойманго О.Є. Особливості функціонування фінансового ринку України. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Випуск 5 (05) 2016
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
4. Татарин Н.Б. Проблеми фінансового ринку України та шляхи їх подолання. Економіка та суспільство. 2018 №19

References:

1. Arutyunyan S. S., Dobrinina L. V. Financial market: Navch. Advice for the editorial board - K: Gulyaeva V.M., 2018 - 484 p.
2. Nezdoymango O. Features of the functioning of the financial market of Ukraine. Skhidna Evropa: economy, business and management. Issue 5 (05) 2016
3. Official site of the National Bank of Ukraine. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
4. Tatarin N.B. Problems of the financial market of Ukraine and the ways of their support. Economy and prosperity. 2018 №19

Abstract. *In general, the role of the financial market is that through the accumulation and redistribution of temporarily free financial resources between households (households), businesses and the state through a system of financial institutions based on the interaction of supply and demand, part of the value of aggregate social product for consumption, is transformed into investment capital and is aimed at expanding and modernizing existing capital and provides expanded reproduction and economic growth. A developed, efficient financial market stimulates the growth of production of goods and services, the accumulation of financial resources and promotes the development of positive social change in society. The purpose of financial markets - the effective distribution of savings among end users and the establishment of proportions of social reproduction. One of the main actors in the financial market are financial institutions. They are represented on the market by a variety of financial intermediaries - commercial banks, credit unions, financial companies, pension funds, investment and insurance companies, stock market institutions and more. They accumulate the financial resources of other market participants and transform them into investments.*

Key words: *financial market, banks, non-bank financial institutions.*

Стаття відправлена: 11.05.2022 г.

© Гатауліна Е.І.